САҤА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УЛУУҺУН ХАҺЫАТА.

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР.

№ 134 (7931). ☆ 1995 сыл сэтинньи 11 күнэ. ☆ Субуота. ☆ Сыаната—411 солкуобай.

КАПИТАЛЬНАЙ ТУТУУ

Политика, хайысха чуолкай

Үлэм соруга улуус дьаһалтатын баһылыгын тутууга, промышленноска солбуйааччы А. И. Федотовы кытта бу иккис түгэммин көрсүһүүнэрдэ. Кэпсэтэр, буолан баран капитальнай тутууга, биллән турар, элбэх. Сылбыт бүтэйик квартала. Уруккунан үлэҕэ киирэхтээх тутуу, чуолаан, бу кэмҥэ, оттон быйылбыта кэлэр сыл бастакы кварталыгар бүтэрэ, ситэрэ.

Билиҥҥи дарҕаны рыноҕ усулуобуйатыгар үлэлиргэ кэм үөрэнэ эрэбит. Александр Иванович да ону ойуччу билиэтинэр. Бастатан үбүлэнэр объектар тутуллаллар. Туох баар боломто, күүс-кыах онно бырабыллыбыт. Ол сиэринэн республикаҕа ударнай тутуулартан биирдэстэрэ—Дириҥҥэҕи агро-оскуола бу ый иһинэн үлэҕэ бэриллэрин бүтүн улуус дьоно-сэргэтэ күүтэр. Бу сэтинньи 3 күнүгэр рабочай комиссия үлэлээн, объект ол көрдөбүлүн ситиһиилээхтик ааспыт. Бүтэһигин аны бу ый 14 күнүгэр госкомиссияҕа туттарыллыахтаах. Онуоха дьэри кыраасканын үлэлэрэ ситиэхтээхтэрэ хаалбыт. Оскуола араас ол-бу иһиннэҕэ тэрилэ эмиэ учуоттанан тутуллан тахсар эбит. Паарталара аҕалыллан бэлэм, кыллэриллэллэрэ эрэ хаалбыт. Оттон дуоскаларын Беркакиттан бу күннэргэ күүтэллэр.

—Котельнай хаһааһыстыбатыгар 3 германскай оһохтор аҕалыллан туруорулуннулар. Саҥааҥҥылар киһини киэниэриттэн быдан улахан кыамталаахтар. Элбэх миэстэни ылбаттар, үлэлииллэригэр улахан тыас-уус иһиллибэт, быала эгин да суох, убаҕас оттугунан бараллар,—диэн Александр Иванович бары өртүнэн дэгиттэр үчүгэй усулуобуйалаах саҥа, аныгы тутуу, объект түһүнүк сиэрин ситэрэн кэпсиир.

Тутууну «Чурапчыагрострой» акционернай общество (начальник И. И. Попов) ыытар. Уопсайынан дарҕаны, улууспут улахан, кэскиллээх тутуулара бу тэрилтэнэн бараллар. Иккис сылын кэтэһиннэрэн иккис улахан объега—Чурапчы орто таас оскуолатын котельнайа дьэ бу ыйтан итинни биэриэхтээх. Манна 6 котел таһыллан бэлэм оҥоһуллубут, итинтэн 2-тэ боруобаны ааспыт. Котеллар таҥыылара, технологическай туруктара букатын атын, саҥалыы көрдөбүллээх эбит. Ол үлэлэр хаачыстыбалара «үчүгэйинэн» сыаналаммыт. Оттон бу объект тутуллуута бытаарбыта—сакаасчыттан. Ол эбэтэр республикатааҕы Үөрэх министерствота бу этиллибит кэнники да үлэлэргэ үбүлээһинин оҥоро илик, улаханнык тардыбыт. Объект, кырдьык, бөдөҥ тутуу эбит. Сүрүн бэдэрэтчити сэргэ манна тастан элбэх биригээдэлэр кэлэн үлэлээн барбыттар. Ол курдук, котельнайга сантехническай үлэлэрин «Востоксантехмонтаж» тутар управление биригээдэтэ толорбут. Аны «Якутзолотоавтоматика» диэн тэрилтэ специалистара автоматикатын наладкалаабыттар. Онон хаачыстыба өртүнэн кыһыы тутуҥара суох. Барылара үрдүк идэлээх специалистар ыҥырыллан үлэлээбиттэр.

«Чурапчыагрострой» АО үһүс улахан тутуута—Чурапчытааҕы республиканскай спортивнай орто интернат-оскуолаҕа анаан спортивнай манеж комплекса. Эмиэ тылга эрэ «баар» үбүнэн тутуллар объект бу күннэргэ сылааһа бэриллэн, бу сыл иһигэр үлэҕэ киирэхтээҕэ күүтүллэр. Ол хайнык да үбүлээһининэн мэктиэлэммэтэҕин үрдүнэн, «сыгынньах өрө күүрүүнэн» үлэлии үөрэммит тутааччылар тус бэйэлэрин соруннара. Сакаасчыта эмиэ Үөрэх министерствота.

«Сүгэ түһүөр диэри дулҕун сынньанар» диэбит курдук, итинник быста-быста салҕанар тутуулартан аккаастанар кэм-кэрдии кэлбитэ ыла-бола биллэн эрэр. Хаһааҥҥыта эрэ син үбүлэнэн саҕаламмыт тутуулары ситэрии билиҥҥи уһун-кэнэ кэпсэтиининэн хос эбилик үп көрдөөрөн эрэ кыаллар. Ол дарҕаны уммубатахтарына.

—«Быгыктаах» тутуулары ситэрэргэ тустаах тэрилтэлэри кытта туруорсуу күүскэ барар. Хамнытын да иһин, кэм саҕаланыахтара, үлэ бардаҕа. Кэлэр сылга оннукторга үбүлээһинин көрүөхтэрэ диэн эрэх-турах санаалар объектарбыт син бааллар. Холобур, Дириҥҥэ 20 миэстэлээх таас балыньык, Улахан Күөлгэ 80 миэстэлээх оскуола. Иккиһинэн, «Илин Эҥэр» ЭСЗ дьаһалтатын үбүлээһининэн Хатылыга таас котельнай ситэриллэн эһиил үлэҕэ киирэ этэ. Эмиэ Хатылыга тутуулар икки мэндиэмэннээх таас детсадын хаттаан бырайыактаан оҥорторон, оскуолаҕа анаан ситэриллиэхтээх,—диир сэһэргэһээччим.

Дьэ, манник бидэн тутуулар ахсаабат болҕомтону эрэйэллэр. Үбүлээһиҥҥэ, инфляцияҕа, ыктаран, улахан тутуулар улам ыараан, көмүс сыаната сыаналанан иһэллэр. Ол Дьокуускайбытыгар дарҕаны кестэр. Биир өртүнэн куорат кэлин, кырдьык, эгин бэйэлээх араас тутууларынан киэркэйэр, тупсар. Ону интэриэһиргээтэххэ, үксэ «баай» тэрилтэлэр, ведомстволар киэннэрэ буолаллар. Бэйэ да бырайыага, тутуута буолбатах, ииһэ барыта омук киэннэрэ, тутааччылара биир оннук сыанаҕа кэпсэтэн дуогабарынан кэлэр дьон, специалистар. Сакаасчыттара, холобур, баанныар, саҥа тэриллибит араас холбоһуктар, компаниялар.

Онон мэтээл икки өрүттээх. Тыа сиригэр итинник кыахтаах тэрилтэлэр суохтара биллэр. Биир эмэ ведомственнай тутуу баарыа. Ол чуолкай. Ити эрээри тутуу олох баарын тухары баар. Билиҥҥи правительство бииргиллээ дьиэлэри тутууну национальнай политика быһыытынан билләрэн, ону программа оҥорон бигэргэтэн, дьоһуннаах үлэни саҕалаата, ыытар дарҕаны. Бу ордук тыа сиригэр улахан кэскиллээх программа. Маныаха Александр Иванович сонун толкуйлардаах, специалист, салайааччы быһыытынан интэриэһинэй көрүүлэрдээх. Ол олох хаамыытын кытта быһаччы сибээстээх санаалар. Оттон бүгүн туох оҥоһулунна?

—Бииргиллээн ыаллар дьиэни туттууларыгар үбүлээһинэ «Сахакредитбанк» нөҥүө кэлэр. Уопсайынан, үп-кэрчи ааҕсыыта бытаанын санатар буоллахха, бу өртүнэн үбүлээһин ассе үчүгэй диэххэ сөп,—диир кини.—Аҥардас быйылгы сылга ссуданан, субсидиянан, табаарынай кредитинэн туһанан 612 ыал дьиэ туттар, ол иһиттэн бу алтынньы ый түмүгүнэн 179 ыал саҥа дьиэҕэ киирдэ, ити 9811 кв. метр иэннээх. Куһаҕана суох көрдөрүү. Онон улууска бу өртүнэн государственнай политика сөптөөхтүк барар диэн сыаналыахха сөп. Иккиһинэн, капитальнай угуулар суоттарыгар бюджеттан үбүлэнэн дьон олорор уопсай дьиэлэрин тутуу салгыы барар. Сакаасчытынан капитальнай тутуу управлениета буолар. Холобур, быйыл Кылааннааххa 4 квартиралаах, Хатылыга 2 квартиралаах дьиэлэр үлэҕэ киирэхтэрэ. Улуус киинигэр 12 квартиралаах ветераннар дьиэлэрэ бу дьыл ахсынньытыгар үлэҕэ бэриллиэ. Бу дьиэ электро-уота, сылааһа киирбэккэ турар. Үбэ баар. Манна куораттан субподрядчиктары кэтэһэбит. Кэлэр сылга 16-лыы квартиралаах дьиэлэргэ «ыппыаһабыт» эрээри, ол барбыт эрэ. Хайдах-туох быһыылаах эргийэ биллигэтэ биллибэт.

Александр Иванович сахата өтөн, кэлэр сыл бөдөҥ тутууларыгар быһа-хото ону тутуохпут, оҥоруохпут диэтэн туттунна. Былаан, төрүм, биллэн турар, баар. Оттон баҕа санаа оннооҕор элбэх. Чэ, ону кэм-кэрдии, бириэмэ көрдөрөн иһиэ. Арай биирк санатыахха. Сэһэргэһээччим этиитин курдук тутуу—туочунай наука. Бырайыактан саҕалаан дьиэ буолан дьэндэйэн тахсыар диэри кэмнэй-ахсаан үлэтэ, онно эбии ыҥыыгачымпыга бэйэтин киэнэ. Онон тутуу тылынан этэн кээһэр эбэтэр кумааҕыга, кумахха оһуулуур курдук сурууга эмиэ буолбатах. Бэйэ кыҥын учуоттаан, ааҕан-суоттаан ылар дьыалаҕ. Оннук санаатан буолуо, илиигэ туппутун эрэ дьоһун кэпсээн оҥостор салайааччылын кэпсэтти.

С. СМИРНИКОВА.

АЛЯСКА ВРАҺА ДЬОНУ КӨРӨР ОҤОРОР

МАГАДАН. Америка офтальмолога, харах сетчаткатын лазерь киметүүнэн уонна хирургическай операцияларын оҥоруунан эмтиир специалист Пол Руште Магадан уобалаһын балыыһатыгар хас да уустук операцияны оҥорон, урукку өртүгэр кыайан сирдэтиммэт буолбут дьону көрөр оҥордо.

СИА.

БЫЫБАРЫ КӨРСӨ

Российскай Федерация Сэбиэтин Государственнай Думатын быыбарыгар Саха сиринээҕи 20 №-дээх уокурукка соҕотох мандаты былдьаһыыга маннык депутаттка кандидаттар регистрацияламмылар;

Жирков Егор Петрович—Государственнай Дума депутата, «Биһиги дьиэбит—Россия» бөлөхтөн уонна быыбардааччылар быһаччы туруорууларынан.

Корнилова Зоя Афанасьевна—«Былааһы—норуокка» быыбардааччылар бөлөхтөрүттэн, Федерация Сэбиэтин Государственнай Мунньаҕын регионнары кытта үлэҕэ консультана.

Тихонов Дмитрий Гаврильевич—быыбардааччылар быһаччы туруорууларынан, медицинскэй институт профессора.

Гуминскай Валерий Иосифович—быыбардааччылар быһаччы туруорууларынан, Үөһээ Халыыматааҕы геологическай партия генеральнай директора.

Васильева Галина Софроновна—«Россия дьахталлара» диэн политическай холбоһуктан, «Мамонт» чааһынай предприятие директорын солбуйааччы.

Филатов Вячеслав Антонович—Российскай Федерация Коммунистическай партиятын холбоһугуттан, быыбардааччылар быһаччы туруорууларынан.

Винокуров Василий Степанович—быыбардааччылар быһаччы туруорууларынан, «Якутскай» научнай-производственнай холбоһук генеральнай директорын солбуйааччы.

Сарычев Петр Алексеевич—«Инники диэки, Россия!» общественнай-политическай хамсааһын бөлөҕүнэ, «Электро» чааһынай предприятие директора.

Нерюнгри—инникитин сайдар кэскиллээх куорат

Саха сирин саамай эдэр куората—Нерюнгри сүүрбэ сылаах кирбиитин нөҥүө хардыылаата. Куорат төрүттээммит күнүгэр анаммыт үбүлүөйдээх үөрүүгэ-көтүүгэ манна олорор ветераннар, бастакы тутааччылар, Саха сирин соҕуруу өртүнээҕи сир баайын үөрэппит дьон уонна бырааһынньыкка урукку ССРС бары өртүттэн ыҥырыллыбыт дьоннор. Саха Республикатын Президенэ Михаил Николаев, «Росуголь» государственнай компания генеральнай директора Юрий Малышев, Госдума уонна Ил Түмэн депутаттара, республика столицатыттан уонна улуустарыттан элбэх ахсааннаах ыалдьыттар кыттыыны ыллылар. Сэтинньи 5 күнүгэр буолбут үөрүүлээх мунньахха Нерюнгри дьаһалтатын баһылыга Эдуард Эстерлейн этиитэ, Президент Михаил Николаев дириҥ ис хоһооннооx этиитэ Саха сирин соҕуруу өртүгэр турар саҥа промышленнай киин тутааччылар, айааччылар геройдуу хорсун баһылыларыгар—бу регион инникитин кэскиллээхтик сайдыытыгар ананнылар. Куорат саҥа көлүөнэлэргэ бэрт элбэх кэскиллээҕи хааллараp. Онуоха мэктиэнэн манна тэриллибит модун кыахтаах производственнай-техническэй база эрэ буолбакка, ону тэҥэ кини сүдү суолталаах потенциала, итини тэҥэ маннааҕы кыраайга айылҕа бэйэтэ биэрбит минеральнай-сырьевой потенциала буолар. «Хара көмүүк»—хоксалыыр таас чох сөбүмэр элбэх саппааһа бу регион кэлэр өртүгэр үгүс сылларга туруктаахтык сайдыытын хаачыйыа. Республика Президенэ бэйэтин этиитигэр бэлиэтээбитин курдук, «биһиги Россиябыт экономическай модун кыаҕын Саха сирин соҕуруу өртө хаҥатыа».

Ол эрээри маныаха кини сүрүн баайын—манна куората кытта бииргэ улааппыт, сиппит-хоппут дьоннору, коллективтары харыстыыр наада. Нерюнгри аан дойдутааҕы рыноккэ, ыаллыы регионнарга бэйэтин оссо дарҕаны биллэриэ.

Бары эйгэҕэ үлэлиир куорат олохтоохторун элбэх киһилээх бөлөҕөр Михаил Николаев араас салаалар үтүөлээх үлэһиттэрин сибидиэтэллэстибэлэрин уонна знактарын туттарда. Россияҕа «Аҕа дойду иннигэр үтүөлэрин иһин» бастакы орденнартан биирдэстэрэ Нерюнгри куорат дьаһалтатын баһылыгар Эдуард Эстерлейнгэ туттарылынна.

Ити киэһэ куорат киин болуоссатыгар норуот күүлэйэ тэрилиннэ, киһи сүргэтэ көтөҕүлэрин курдук бырааһынньыктааҕы фейерверк оҥоһулунна. Сэтинньи 6 күнүгэр национальнай общиналар «Доҕордоһуу венога» бырааһынньыктара буолла. Итини тэҥэ куорат музейыгар, библиотекатыгар, культура дьиэлэригэр эмиэ араас дьаһаллар ыытылыннылар. Үбүлүөйдээх күннэргэ спортивнай күрэхтэһиилэр, литературнай уонна уус-уран конкурстар кыайыылаахтара араас наҕараадалаларынан бэлиэтэннилэр.

Куорат бары предприятиеларыгар ветераннары чиэстээтилэр уонна наҕараадалаатылар. Бэчээт сыыньалаҥа киэҥ далааһыннаах программанан бэлиэтэннэ.

СИА.

УЛУУСКА 1995—1998сс. НЭҺИЛИЭКТЭРИНЭН БОРОДУУКСУЙАНЫ ОҺОРУУГА ИДЭТИТИИГЭ УОННА КООПЕРАЦИЯЛАҺЫЫГА КИИРИИГЭ

СҮРҮН ХАЙЫСХАЛАР

(ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТЫН УЛУУС МУНҺАҒЫН СЕССИЯТЫГАР БИГЭРГЭТТЭРИИГЭ БАРЫЛА)

Тыа хаһаайыстыбатын сүрүн хайысхалара, производствоны салаалара (сылга ортотуран оҥоһуллар, тутарылаар бородууксуйа нормалара	Тыа хаһаайыстыбатын идэтитин салааларынан кооперациялаһыы көрүнүмэрэ, дуоҕабарынан, акционированнас өҥүө бородууксуйаны батарыы.	ХОС БЫҺААРЫЫ
1	2	3
СОЛОВЬЕВ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (500 тонна үүт); —эти оҥоруу 120 тонна эт); —эти тутар пуун. 2. Бурдук хаһаайыстыбата: 1. Сүөһү аҥылыгар анаан ыһыы (350 гектар иннэ, 392 тонна валовой үүнүүтэ суоттанан). 3 Улуус хаһаайыстыбаларыгар анаан сайпаас фондаҕа соҕотуопкалаабын (сылга 200—300 тонна). 4. Хортуоппуйу үүнэрии (Хахыйахха киинэ, 25 гектарга, 250 тоннаҕа суоттанан).	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруугa, аҥаараа кооператив (үүккэ, эккэ). 2. Халбаҥы сыаҕар (Мыҥдаҕаайыга) эти тутарыы. 3. Бурдуту батарыыга: —комбикорм заводугар (Хаптаҕайга) 200 тонна; —уҥотребсоюзка.	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —нэһилиэктэр икки ардыларыгар кооперациялаһыы; —дуоҕабарынан.
БОЛУГУР НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (590 тонна үүт); —эти оҥоруу (135 тонна); —халбаҥы сыаҕа. 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —туорахтаах культуралар ыһыылара (300 гектарга, 336 тоннаҕа), ол иҥигэр кэҥи сэриҥэр анаан сэлиэһинэйи үүнэрии (150 гектарга, 200 тоннаҕа). 3. Плем-сылгыны уонна ыраах сүөһүү витиилэн идэтийин.	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруугa, аҥаараа кооператив (үүккэ, эккэ). 2. Бурдуту мэлийэр миэлиҥсэнэ тутуу, миэстэҕэ бэйэ үүнэрилэр бурдуттар суоттанан (500 тонна).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —уҥотребсоюзка бурдуту атылаабын.
БОЛТОҺО НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (350 тонна үүт); —эти оҥоруу (110 тонна эт). 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —сүөһү аҥылыгар анаан (200 гектар, 224 тонна).	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруугa, аҥаараа кооператив (үүккэ). 2. Эти атылаабын (Чурапчы сэл.). 3. Бурдуту батарыы (Хаптаҕайга 100 тонна).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —эт-үүт комбинатын нөҥүө.
ХАТЫЛЫ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (400 тонна үүт); —эти оҥоруу (110 тонна). 2. Тыа хаһаайыстыбатын техникатын өрөмүөнүнэһиҥэ МТС-тары тэрийии. 3. Бурдук хаһаайыстыбата: —сүөһү аҥылыгар анаан (500 тектар, 560 тонна). 4. Кылаппыстаах кылыы витии.	1. Үүтү оҥоруугa, аҥаараа кооператив. 2. Бурдуту батарыы (Хаптаҕайга 300 тонна).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —дуоҕабарынан.
ОДЬУЛУУН НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (550 тонна үүт). —эти оҥоруу (140 тонна). 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —туорахтаах культуралары ыһыы (500 гектарга, 560 тонна бурдук валовой үүнүүтүгэр суоттанан), ол иҥигэр сортовой сиэмэ бурдуту үүнэриилэн идэтийиитэ (200 тоннаҕа).	1. Үүтү оҥоруугa кооператив. 2. Эти атылаабын (Чурапчы сэл.). 3. Бурдуту батарыы (Хаптаҕайга 200 тонна).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —эт-үүт комбинатын нөҥүө;
ХОПТОҺО НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (500 тонна үүт); —эти оҥоруу (130 тонна). 2. Бурдук хаһаайыстыбата (Хадаар нэһилиэгин кытта кыттыһан): —туорахтаах культуралар ыһылара (600 гектарга, 672 тоннаҕа суоттанан), ол иҥигэр кэҥи сэриҥэр анаан сэлиэһинэйи үүнэрии (200 гектарга, 250 тоннаҕа). 3. Хортуоппуйунан дьарыгырыы (15 гектар, 150 тонна). 4. Тыа хаһаайыстыбатын техникаларын көрүүтэ-нотиҥэ анаан хаачыйыы МТС-ҕын кэлии сулууспатын тэрийии.	1. Үүтү оҥоруугa кооператив. 2. Эти атылаабын (Чурапчы сэл.). 3. Бурдуту батарыы (Мыҥдаҕаайыга сэлиэһинэйи 260 тоннаны), Чурапчы сэлиэньэтигэр.	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —эт-үүт комбинатын нөҥүө; —нэһилиэктэр икки ардыларыгар кооперациялаһыы; —уҥотребсоюз нөҥүө.
ХАДААР НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (500 тонна үүт); —эти оҥоруу (125 тонна). 2. Плем-сылгылары витиилэн дьарыгырыы. 3. Кылаппыстаах кылыы витии.	1. Үүтү оҥоруугa, аҥаараа кооператив. —эти атылаабын (Чурапчы сэл.).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —эт-үүт комбинатын нөҥүө.
ЧАКЫР НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу: —үүт сыаҕа (400 тонна үүт);	1. Үүтү оҥоруугa, аҥаараа кооператив. 2. Эти атылаабын (Чурапчы сэл.).	—нэһилиэк иннэн кооперациялаһыы; —эт-үүт комбинатын нөҥүө.

1	2	3
—этн оҥоруу (100 тонна).		
ХАЙАХСЫТ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (420 тонна үүт); —этн оҥоруу (110 тонна); —эйиҥ тутар пуун. 2. Тыа хаһаайыстыбатын кыра кыаллаах техникаларын көрүүгэ-кө́рүгэ аналлаах хаччыйыы МТС-ын ордоо сылгыстатын тэриллиэн (МТЗ-0,82, Т-26 тракторлар).	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа.	—нэһилиэк ыкыан кооперацыалаанныы.
СЫЛАҤ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (550 тонна үүт); —этн оҥоруу (130 тонна); —хаабаҥны оҥорор, этн ыыгарар сыах. 2. Бурдук хаһаайыстыбата; —туоратаах культуралаарга уоҥка суоһу аҕыйыгар аналлаах (850 гектар, 392 тонна). 3. Тыа хаһаайыстыбатын техникаларын өрөмүөнүгэ МТС-ын тэриллиэн.	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2. Бурдугу бэлэмнии (Хаптарыгa 200 тонна). 3. Тыа хаһаайыстыбатын техникаларын өрөмүөнүгэ-нньиҥ кэнны хаччыйыыгa кооперацыа.	—нэһилиэк ыкыан кооперацыалаанныы.
КЫТААНАХ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (450 тонна үүт); —эт оҥоһуутa (115 тонна). 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —суоһу аҕыйыгар аналлаах ыныы (262 гектарга).	1. Үүтү оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2. Этн атыылаабыт: —Чурапчы сэлиэнньэтигэр уоҥна хаалбыт сылгыгар; —Сылаҥ эбэлиэгэр.	—нэһилиэк ыкыан кооперацыалаанныы; —нэһилиэктэр икки ардыларыгар кооперацыалаанныы.
КЫЛААННААХ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (350 тонна үүт); —этн оҥоруу (100 тонна). 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —суоһу ыныгар аналлаах (110 гектарга).	1. Үүтү оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2. Этн атыылаабыт: —Чурапчы сэлиэнньэтигэр; —Сылаҥ нэһилиэгэр.	—нэһилиэк, ыраах уоҥна нэһилиэктэр икки ардыларыгар кооперацыалаанныы; —дуоһабарыскын.
МУГУДАЙ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (450 тонна үүт уоҥна онно эбэн Төлөй нэһилиэгиттэн 170 тонна үүтү астыыр); —этн оҥоруу (115 тонна). 2. Бурдук хаһаайыстыбата: —туоратаах культуралаарга уоҥна суоһу аҕыйыгар аналлаах (250 гектарга суоттанан). 3. Тыа хаһаайыстыбатын техникаларын өрөмүөнүгэ МТС-ны тэриллиэн.	1. Үүтү оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2. Этн атыылаабыт: —Чурапчы сэлиэнньэтигэр	—эт-үүт комбинатын кэтэх.
ТӨЛӨЙ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүнэ 170 тонна; —өкө 40 тонна. 2. Пөсөй-сылгыны кытын-үөскэтии. 3. Бурдук хаһаайыстыбата: —суоһу аҕыйыгар аналлаах (300 гектар, 336 тонна).	1. Этн атыылаабыт: —Чурапчы сэлиэнньэтигэр (40 тонна). 2. Бурдугу бэлэмнии: —Хаптарыгa комбинорк заводугар (100 тонна).	—эт-үүт комбинатын кэтэх; —дуоһабар быыстыанан.
АЛАБАР НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (450 тонна үүт); —этн оҥоруу (120 тонна); —эйиҥ тутар пуун. 2. Пөсөй-сылгыны кытын-үөскэтии. 3. Кислоккэлэах кислы ыытын.	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа (үүнэ, өкө).	—нэһилиэк ыкыан кооперацыалаанныы.
БАХСЫ НЭҺИЛИЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт астаанын (340 тонна); —этн оҥоруу (100 тонна).	1. Үүтү оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2. Этн атыылаабыт (Чурапчы сэлиэнньэтигэр Сылаҥҥа).	—нэһилиэк ыкыан кооперацыалаанныы.
ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЬЭТЭГЭ		
1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруу: —үүт сыыра (900 тонна үүт); —этн оҥоруу (160 тонна); —эйиҥ тутар пуун; —хаабаҥны оҥорор ыыгарар сах. 2. Өрөмүөнүгэ техническэй предприятие бэлэмнэр трансформаторлара, ыытыыларын өрөмүөнүгэ кэнн мастерскэйлэрэ өрөмүөнүгэ.	1. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйатын оҥоруугa, астаанныгa кооперацыа. 2 Бородуукта көрүүгэ элбэтии.	—улуустааны эт-үүт комбинатын бэлэмнии.

Бастакытынан, 1995—1998 сс. бу хаһыаттарга улууска сөпөлөөбүт сүрүн производственнай көрдөрүүлэр уонна улуус сыа хаһаайыстыбатын бородуукторуйаларын оҥоруугa, туттарыыга контрактаныллыбар (дуоһабардар) сыыпыраллара нөлөтүлүннүк схоластаарга ыытыллыахтаах:

—үүнэ—8000 тонна, өкө—2000 тонна (сылга ортотунан);

—туоратаах культуралары ыныы нэлэ—3100 гектар, бурдук ааҕыллыа—3500 тонна.

Иккиһинэн, нэһилиэктэрдэрдэ нэлэтиннэ уонна кооперацыалаанныта ыкыан эрдэлэр ааҕыллыа.

Бастакы этапка—тыа хаһаайыстыбаларын бородуукторуйаны эстыыр, хаачыйыр сахалары нэһилиэктэр иитэриэн кооперацыалаанныта кыаллыбын тэрэппиэн сөпөрөн, кооперацыалаанныы, ыытыллыа.

Иккис этапка—нэһилиэктэр уонна олор кооперативтэрин икки ардыларыгар сыыннаны оҕотоонун, бородуукторуйа көрүүгэ элбэтиллиэхтэрин, бэлэмнэнии, атыылаабыт ньымаларын (Чурапчы сэлиэнньэтин, хаачыйыы уонна республика нэлэтиннэриэхтэрин такыстар).

РЕДАКЦИЯТТАН: Хаһыат бу дьыл ыытыллыы 24 кунньомун өрөспүүбүлүкэ Улуус Мунньахын сессиятыгар бэлэмнэтиллэр бу туһунан докумаадыгын Ф. Н. Карасин дакылаатын хутун тэнэ бэлэмнэнэн турар. Оҕолоор сыалларын ситиннэ бу ньымалар улаатыллыахтарын ньымалаах бэлэмнэтэ бириэмэ баар.

Эҕэрдэлиибит!

Күндүтүк саныыр нйэбитин, эбэбитин Варвара Ивановна ПОПОВАНЫ 78 уонна таталлаах кэргэммин, аҕабытын, эйэбитин, ыстаастыбыллаах эҥүтэпүтүн Григорий Тарасович КУЗЬМИНЫ 60 сааскытын туолбут кэрэ-бэлиэ күннүгүтүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлээн туран, чэпчэн-чэбдик доруобуйаны, дьоллоох-соргулаах олоҕу баҕарабыт. Ыарыыта, кыдьыарга бэриммэккэ, уйунтан-уйуннук бэйиэнин үөрдэ-көтүтэ, сүбэлин-амадыын сылдьаргытыгар.

Кэргэнин Варвара Николаевна, оҕолоргут, сиэнэргит, хос сиэнэргит Поповтар, Кузьминнар, Сипцевтэр, Максимовтар, Филатовтар.

x x x

Күнү таталлаах нйэбитин, эбэбитин КОРКИНА Мария Петровнаны 50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күннүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ чэпчэн доруобуйаны, үлэҕэр ситиһиилэри, мэлдьи үөрэ-көтө, үтүө сүбэнит, күүс-көмө буола сылдьаргар, уйун дьоллоох олоҕу баҕарабыт.

Кыргыттарыҥ, уолуҥ, күтүөтүҥ, сиэнэриҥ.

x x x

Күнү саҥаспытын КОРКИНА Мария Петровнаны үйэ аҥардаах үбүлүөйүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Доруобай буол, ыарыы сыстыбатын, тумуу тумуйуо диэн алгыабыт. Мэлдьи үөрүү-көтүү артыстаах олох үөйүгэр сырыт, уйун дьоллоох үйэлэн.

Чакыртан Старостиннар, Соловьевтар, Дмитриевтэр, Ольлууунтан Яковлевтар.

x x x

Истиҥник саныыр күнү аймахтарбытын Мырыла олохтоохторун Мария Алексеевна, Степан Федотович СОБАКИННАРЫ ыал буолбуккут 25 сылларын уонна Степан Федотовичны үйэ аҥардаах үбүлүөйүгүнэн итиитик, ыраахтык эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт эйиэхэ уонна дьиэ кэргэттэригитигэр кытаанах доруобуйаны, үлэҕэ-хамнаска ситиһиилэри. Оҕолоргут, сиэнэргит үөрүүлэрин үллэстэ уйуннук дьоллоохтук олорогутугар.

Хатылыттан Евдокия Батарина, Чечебутовтар, Чурапчыттан Поповтар, Мырылаттан Прокопий Батарин, Христофоровтар, Ытык Күөлтэн Тистяковтар.

ЧӨБДИК ОЛОХХО ҮКТӘНИЭН БАҔАЛААХТАРГА

Сэтиньи 14—16 күннэригэр Маралаайы бөҕүөлэгэр Саха Республикатын үтүөлээх ыраах, психотерапевт СОФРОНОВ Дмитрий Дмитриевич Довженко ыаматынан АРЫГЫЛААҺЫНТАН ЭМТИНИР. Төлөбүрэ—1 сеанска 350 тыс. солк.

Арыгылааһын ыар дьаллыгыттан эмтэниэн, чөбдик олоххо үктэниэн баҕалаахтары манна кэлэн эмтэнэргитигэр ыҥырабыт!

«Саҕах» улуустар икки ардыларынааҕы эксперименталынай реабилитационнай киин.

ҮЛЭҔЭ ЫҢЫРАЛЛАР

Улпотребсоюз кэнн ыскылаатыгар **куруусчуттар** наадалар. Үлэлиэн баҕалаахтар 21-471 телефонҕа кадр отделыгар биллиҥ.

Улпотребсоюз бырабылыанньата.

«Айылаан» Культура дьиэтигэр маанык фильмэр көрдөрүллэлэр:

Сэтиньи 10 күнүгэр—«Клянусь, любовь моя» (иккис серииллаах индийскэй саҥа мелодрама)

Сэтиньи 11 күнүгэр—«Русская невеста» (Россия уонна Дакин кинематографистара үөрүлбүт саҥа хартыыналара)

Сэтиньи 12 күнүгэр—«Тайна предков», «Утро долгого дня», «Срочно, Секретно, Губчека» (көрөөччүлэр талыылларынан)

Сэтиньи 13 күнүгэр—«Летние дожди» (Сирия)

Сэтиньи 14 күнүгэр—сюрприз-сеанс

Сэтиньи 15 күнүгэр Саха сирин кинематографистаа-

ААН ДОЙДУГА КИИНЭ ҮӨСКЭЭБИТЭ 100 СЫЛЫН ТУОЛУУТУГАР ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭНЬЬЭТИГЭР ЫЫТЫЛЛАР КИИНЭ НЭДИЭЛЭТИН

ПРОГРАММАТА

рын Николай Саитаевы, Алексей Романовы уонна Василий Пестереви кытта көрүүнү, кэпсээн устубут лиэнтэлэрин көрүү буолар.

Киносеанстар кэҥэн 7 чаас 30 мүн. саҕаламмаллар. Атыыламмыт билиэттэр нүөмэрдэриэн лотерея оонньоноллор, сүүйүүлэр туоннаах сеанс кэнниттэн туттарыллаллар.

Тэрийэр комиссия.

СААЛАЛАРГА ФУТБОЛИСТАРЫ БЭЛЭМНЭЭҺИН ТЕОРИЯТЫН АВТОРА

СГУ физическэй итиитэ кафедратын ассистента Александр Федоров физическэй культура уонна спорт Бүтүн Россиятаабы научнай-чинчийэр институтун диссертационнай сэбиэтин мунньаҕар «Саалаларга футболистары бэлэмнээһин үөрэтэр-методическай төрүттэрэ» диэн темаҕа педагогическай наука кандидатын ученай степеннии диссертациятын көмүскээтэ.

Сэбиэт чилиэннэрэ уонна оппоненнар иннин үлэтин үрдүктүк сыанналаатылар.

КӨБҮӨРГЭ—ЭДЭРДЭР

Сэтиньи 2—3 күннэригэр 1979—1980 сс төрөөбүт уоллаттар ортолоругар көҥүл туһтуута олимпийскай чемпион Роман Дмитриев кубогар күрэхтэһии ыытылынна, онно республика 6 саамай чулуу хамаандалара кытыннылар. Хатыһыллаах күрэхтэһиигэ Уус-Алдан улууһун хамаандата бастакынан бу кубогы ылар үрдүк чиэскэ тигистэ.

САХА ТУСТУУКТАРЫН СИТИҺИИЛЭРЭ

Олимпийскай резерв училищетын үөрэнээччитэ Кирилл Павлов Туринскайа 16 государство бэрэстэбиитэллэрэ кыттыылаах бөдөҥ норуоттар икки ардыларынааҕы турнирга 56 килограмма диэри ыйаанньыннаахтарга чемпионнаата, оттон бу училище атын үөрэнээччитэ Павел Каштонов (52) Махачкалаҕа улахан дьоҥҥо аан дойду бөҕэ төгүлүөх чемпиона Али Алиев аатыгар ыытылыбыт турнир боруонса призерунан буолла.

Эдэр тустууктар маанык үчүгэй түмүү көрдөрүүлэриэн СР үтүөлээх тренера Михаил Скрябин улахан ыгыллыах.

СИА.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Сэтиньи 13—16 күннэригэр ыттарга, куоскаларга ириэрэр, сэтиньи 13—15 күннэригэр ыттарга чумаа ыарыылары утары прививка оҥоһуллар. Төлөбүрэ 1 төбөҕө чумаа—10000 солк., уонуу түөрүйүтэ—2700 солк., саҕыан аналыгар—5000 солк.

x x x

Модьуулаах сүөһүлэргэ модьууну утары прививканы оҥорорго сайаапкалары хомуйабыт. Прививка сэтиньи 28 күнүгэр оҥоһуллар. Төлөбүрэ 1 төбөҕө—5000 солк.

x x x

Кыстыыр ыах сүөһүлэргэ быты, лиистиҥ, куйуктаны өлөрөр саҥа «Пвомск» укуол оҥоһуллараллар сайаапкалары ылабыт. Төлөбүрэ 1 төбөҕө—8000 солк. Укуолу биэриини ахсыныы 6 күнүттэн саҕалыыбыт.

Сайаапкалары телефонуоан ылбаппыт, өссө ыйын эрдэ төлөөбүттэргэ вакцинация оҥоһуллар.

Чурапчытаабы ветлечебница.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Ат сыарҕаларын. Биирдиитэ—300 тыс. солк. Аадырыспыт: Маралаайы бөх. Октябрьскай уул. 15 №-рэ. Тел. 27-629.

СҮТҮКТЭЭХТЭР ИСТИИЛЭРИГЭР

Кутас эрээн, маҥаас оҕус тыһаҕас Болтого бөҕүөлэгэр К. К. Павлуцкайдарга турар. Сүтүктээхтэр түргэнник кэлэн ыларгытыгар.

Тутар тэриллэлэр салайааччыларын, сири хаһар механизмнарыгар, сир учаастагын бас билээччилэр истиилэригэр

ССРС Министрдэрин Советын 1969 сыл от ыйын 22 күнүнээҕи 567 №-дээх уураахтаах бигэргэтиллибит «Сибээс линияларын харыстааһын бырааблыларыгар» сөп түбэһиннэрэн, **кабельнай линиялар трассалара «охраннай зона» диэн аатталаллар.**

Биһиэхэ бөҕүөлэк таһыгар-кинилэр аналлаах остуолбаларыгар, оттон бөҕүөлэк иннэн аҕар линиялар техническэй документациялаах быһаарыллаллар.

ЛТС сургуунан көҥүлэ суох уонна кини бэрэстэбиитэллэрин ыҥырбакка эрэ кабельнай линия охраннай зонатыгар сир үлэлэрин ыытыы бобуллар.

Үлэ саҕаланыан иннинэ 3 №-дээх ЛТС бэрэстэбиитэлин ыытта бу линия аҕар трассатын чуолкайдаан. Кабель трассатыгар ыытыллар үлэлэр иннинэн эрэ оҥоһуллаллар.

Өйдөөн, шоссейнай суолларга, совхозтар, предприятиелар хабар сирдэригэр сиэтэ диринҥэ суох кабельнай линиялар сыталларын. Линияларыгын 2000-ҕа диэри вольтаах күүрүү бэриллэр. Ол олоххо кутталлаах.

Кабель линиятын алдьатыы сокуоҥунан ирдэнэр: «Сэрэтии кинилэстэтин» ылан баран, үлэни быһаччы толороччу механизатор бэйэтин дьалаҕайыттан алдьаттаҕына; үлэни ыытарар тэриллэ, совхоз салайааччылара механизаторлары «Сэрэтии кинилэстэтэ» суох охраннай зона аттыгар үлэни ыытан кабелы алдьаттардахтарына.

Сибээс кабельнай линиятын харыстааһын бырааблыларын тутуһун!

Бары тахсар боппуруостарга маанык аадырыска биллэ сылдьыахтыын сөп: Ытык Күөл сел., Амгинскай пер., 5. 3 №-дээх ЛТС. Телефоннар: 21-538, 21-635.

3 №-дээх ЛТС администрацията.

Сибээс кабельнай линияларын харыстааҥ!

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, эйэбит, ветеран-механизатор, Хайахсыт нэйилэгин олохтооҕо

ГЕРАСИМОВ Дмитрий Васильевич

уйун мараханан ыарыыттан өлбүтүн, дириҥник кутрутуйан туран, барыы аймахтарыгар, таҥаарыстарыгар, билэр дьоҥуттар ыйытыныгыттар.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэрэ, күтүөттэрэ, кийиитэрэ.

ГЕРАСИМОВ Дмитрий Васильевич өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэлэр:

—Кэргэнигэр Назарова Евдокия Саввичаҕа, оҕолоругар, сиэнэриигэр Хайахсыт нэйилэгин дьыаланнаах, бааһынай хаһаайыстыбаларын аппараатыгар.

—Эдьиийдэриигэр Евдокия Саввичаҕа, оҕолоругар, сиэнэриигэр биирдэ төрөөбүттэрэ Хайахсыттан Евдокия, Афанасий, Георгий Назаровтар, Чурапчыттан Мария Новгородова уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ.

—Эмиэ кинилэргэ Чурапчыттан Местниковтар, Поповтар, Козловтар.

—Уолугар бэйэтин үлэһитигэр Герасимов Василий Дмитриевичкэ Чурапчытаабы суоту тутар өрөмүөннүүр хозрасчетнай учаастак коллектива.

—Кэргэнигэр Евдокия Саввичаҕа, оҕолоругар Еленаҕа, Василийга, Валентинаҕа, Елизаветаҕа, Дмитрийгэ, сиэнэриигэр Хоптоҕоттон убайа Герасимов Петр Васильевич дьиэ кэргэттэрэ, Чурапчыттан аймахтара Дьячковскайдар, Макаровтар, Кондратьевтар, Покровскайтан Герасимовтар.

—Кыһыгар фармацевт Местникова Валентина Дмитриевнаҕа Чурапчытаабы 23 №-дээх аптека коллектива.

—Кэргэнигэр Евдокия Саввичаҕа, уолугар Василийга, кийиитигэр Ульянаҕа Одьлууунтан Сидоровтар, Төлөйтөн Максимовтар, Чурапчыттан Поповтар, Максимовтар.

Сэрии, үлэ ветерана, норуот эмчитэ, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтооҕо

КАЖЕНКИН Петр Ефимович

өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэлэр:

—Быраатыгар Николай Николаевич, кийиитигэр Евдокия Митрофановна Каженкиннэргэ бырааттара Андрей Дмитриевич, сиэнэ Андрей Андреевич, саҥаһа Пелагея, кийиитэ Вера Каженкиннэр.

—бырааттыгар Николай Николаевичка, бары аймахтарыгар ыкса ыаллара Корякиннар, Дьячковскайдар, Коркиннар, Башкевтэр, Антайкиннар, Егоровтар, Васильевтар.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем—1 усл. п. лист. на 4-х страницах.

Зарегистрировано Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массовой информации.

Чурапчинская улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат». с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 10.11 17 ч. (гр. 18.00).

ЗАКАЗ № 134. Тираж—3070.